

20 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. B.J.M.P. Cremers, advocaat te Breda.

tegen:

(wijlen) [naam],
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Minderbroeders Franciscanen in Nederland

Hetgeen in dit advies wordt weergegeven betreft telkens een zakelijke weergave.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 februari 2012. Op 13 april 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], minister provinciaal.

Op 16 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Cremers voornoemd. Namens aangeklaagde is verschenen [naam], minister provinciaal.

2. De klacht

2.1. Klager komt uit een katholiek gezin en is de oudste van acht kinderen. Klager heeft zijn lagere schooltijd doorgebracht op [school] in [plaats] dat onder leiding stond van de Minderbroeders Franciscanen. Aangeklaagde werkte als pater/moderator op dit college. Klager was als secretaris verbonden aan het schoolblad, aangeklaagde was moderator. In mei/juni 1968 deed klager eindexamen. Kort na de diploma-uitreiking moest klager de werkzaamheden voor het laatste schoolblad van het jaar 1967-1968 afronden. Op een dag belde aangeklaagde met het verzoek aan klager om langs te komen om de laatste wijzigingen door te spreken die met name zagen op het toevoegen van namen van leerlingen die alsnog de herexamens gehaald hadden. Klager moest hiervoor persoonlijk langskomen. Hij moest naar het klooster komen dat grensde aan de school. Klager mocht niet binnendoor via de school naar het klooster maar hij kreeg de instructie dat hij moet aanbellen bij het klooster zelf. Deze gang van zaken bevreesde klager al, zo verklaarde hij ter zitting van de Klachtencommissie. Eenmaal bij het klooster aangekomen deed niet 'broeder portier' open maar [naam]. Deze

bracht klager naar een spreekkamer waarna aangeklaagde ook binnenkwam. Aangeklaagde vroeg aan [naam] of hij een sleutel bezat zodat hij de deur van binnen af kon afsluiten. Toen klager vroeg waarom dat nodig was antwoordde aangeklaagde dat hij niet gestoord wilde worden. Aangeklaagde bleef doordrammen dat de deur op slot moest. Hierdoor voelde klager zich erg bedreigd. Aangeklaagde was een forse man die geestig kon zijn maar ook kon 'ontploffen' waarbij hij nietsontziend was. Klager herinnert zich nog altijd de angst die hij toen voelde en hoe hij de spreekkamer bekeek op zoek naar iets waarmee hij zich kon verdedigen. [Naam] bood nog aan de deur van buitenaf op slot te doen. Uiteindelijk ging de deur dicht maar niet op slot zoals later bleek [naam] zou ervoor zorgen dat ze niet gestoord zouden worden. Nadat de namen van de herexamenkandidaten waren toegevoegd zei aangeklaagde dat dit een heel bijzonder moment was. Hij vertelde klager dat zij nu veel vrijer met elkaar om konden gaan nu klager geslaagd was en zij niet meer in een leerling-leraar verhouding met elkaar stonden. Vervolgens wreef aangeklaagde over het bovenbeen van klager. Ter zitting antwoorde klager desgevraagd dat het zeer waarschijnlijk was dat hij een korte broek droeg omdat het voorjaar/zomer was. Toen klager twee maal zei dat hij niet wilde dat aangeklaagde dit deed, wreef aangeklaagde nogmaals over het bovenbeen en raakte daarbij de penis van klager aan. Daarna hield aangeklaagde op, klager zei dat ze klaar waren en stond op. De deur bleek niet afgesloten te zijn en klager ging naar huis. Daar heeft hij zijn vader over het gebeuren verteld maar niet dat aangeklaagde gepoogd had de deur af te sluiten. Die werd erg boos en heeft pater Regent ([naam]) gebeld en over het voorval verteld. Klager hoorde van zijn vader dat hij niet meer naar school mocht gaan, ook niet om de hand te leggen aan de laatste correcties. Klager heeft de laatste editie van het schoolblad zelfs niet meer ontvangen. Toen hij dit ontdekte heeft hij bij [naam] na toestemming van zijn ouders, een exemplaar opgehaald. [Naam] vertelde klager dat zijn vader gebeld had, toen klager antwoordde dat [aangeklaagde] vreemd aan het doen was en hem op had willen sluiten, was [naam] over het aspect afsluiten verbijsterd. Klager klapte dicht en is naar huis gegaan.

2.2. Klager weet niet welke invloed deze gebeurtenis op zijn leven heeft gehad. Door de aandacht in de media over het misbruik in de R.K.-kerk is alles weer naar boven gekomen. Het heeft klager diep geraakt, vooral door de angst voor het naderende onheil toen aangeklaagde zich met hem wilde laten opsluiten. Klager ziet zijn verhaal niet als een incident waarbij een persoon zijn handen niet kon thuishouden. Klager heeft het voorval gemeld bij drie instellingen die zich bezighouden met het seksuele misbruik in de R.K.-Kerk. Klager heeft het gevoel dat er geen systematische manier van gegevensverzameling plaatsvindt waardoor er geen serieuze inventarisatie plaatsvindt. Dat het niet alleen ging om individuen maar ook om samenwerking tussen daders, blijft in zijn ogen geheel onbelicht en dat de misdaden mogelijk nog voortduren ook.

2.3. Klager wil bereiken dat erkend wordt dat het misbruik heeft plaatsgevonden en dat wordt toegegeven door aangeklaagde dat het fout is wat hij heeft gedaan.

3. Het verweer

Aangeklaagde is inmiddels overleden en kan geen weerwoord geven. [Minister provinciaal] voornoemd heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Toen de aangekondigde klacht in de zomer van 2010 bekend was heeft hij de toen nog levende hoogbejaarde aangeklaagde opgezocht in het verzorgingstehuis. Hij bleek erg geschrokken en heel onzeker. Aangeklaagde verzekerde hem dat hij niet wist waar de klacht betrekking op kon hebben, ook de naam van klager riep geen herinnering op. [Minister provinciaal] heeft echter inmiddels een gesprek gehad met de huisarts van aangeklaagde. Deze huisarts heeft na de dood van aangeklaagde zelf contact gezocht met [minister provinciaal]. Aangeklaagde heeft in een gesprek met hem, nadat hij bekend was met de

melding, gezegd dat het hem speet dat hij fout was geweest. Hij is daarbij niet in detail getreden en ook is niet bekend of het specifiek over dit voorval ging. Het wijst er, volgens [minister provinciaal], wel op dat hij in gewetensnood is geweest over een voorval dat, ook in zijn beleving, als ontoelaatbaar moest worden gekwalificeerd. Hij heeft zelf met aangeklaagde niet meer over het voorval gesproken nu hij dit gezien de hoge leeftijd en zwakke gezondheid, niet opportuun achtte. Voordat de officiële klacht binnenkwam, is aangeklaagde overleden. Gelet op het gesprek dat aangeklaagde met zijn huisarts heeft gehad, neemt [minister provinciaal] vooralsnog aan dat klager slachtoffer is geweest van het misbruik zoals omschreven. Hij kan zich voorstellen dat klager zich in die situatie bedreigd voelde en het gevoel had dat er sprake was van voorbedachte rade, hoewel hij de gedachte van klager dat ook [naam] in het complot zat niet aannemelijk acht omdat een andere verklaring mogelijk is voor het feit dat deze die dag als portier optrad. Hij schaamt zich en betuigt spijt. [Minister provinciaal] is van harte bereid om in een persoonlijk gesprek blijf te geven van zijn betrokkenheid.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. De Klachtencommissie is van oordeel dat de door klager gestelde handelingen vallen onder de onder 4.2 genoemde definitie. Klager werd in een situatie gebracht die ongebruikelijk was voor de gang van zaken en maakte zeer bewust mee dat hij met aangeklaagde in een –op dat moment in zijn beleving- afgesloten ruimte werd gebracht. Vervolgens werd klager verteld dat hij vanaf dat moment zich in een andere positie ten opzichte van de aangeklaagde bevond waarop hij over zijn bovenbeen en vervolgens op/over zijn penis werd gewreven/gestreed. Gelet op deze gehele context is er sprake van seksueel misbruik. Ook overweegt de Klachtencommissie dat klager zich op dat moment nog altijd in een afhankelijkheidsrelatie met aangeklaagde bevond. Immers klager werd in het kader van nog af te ronden schoolactiviteiten ontboden om bij aangeklaagde te komen. Voorts ondersteunt het verslag dat klager van zijn gesprek met de huisarts van aangeklaagde heeft gehad en op 18 juli 2012 bij de griffie van de Klachtencommissie is binnengekomen, het verhaal van klager. Voorts hebben zowel [minister provinciaal] als de juridisch adviseur ter zitting bevestigd dat de huisarts van aangeklaagde vernomen heeft dat hij spijt had van hetgeen gebeurd is. De Klachtencommissie acht het aannemelijk dat dit ziet op de inhoud van de klacht van klager.

4.3 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. In zijn reactie op het klaagschrift heeft [Minister provinciaal] klager uitgenodigd voor een gesprek om persoonlijk zijn verhaal te horen.

4.4 Klager heeft vooralsnog niet om een financiële vergoeding verzocht. Het behoort ook niet tot de taak van de Klachtencommissie om hierover te adviseren. Bij een grondverklaring van de klacht door de Minister provinciaal van de Minderbroeders

Franciscanen kan hij zich wenden tot de Compensatiecommissie voor mogelijke toekenning van een vergoeding.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Minister provinciaal van de Minderbroeders Franciscanen de klacht gegrond te verklaren, het misbruik te erkennen en zijn oprechte verontschuldigen aan te bieden.

Dit advies is vastgesteld op 20 september 2012 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, dr. P.J.A. van Panhuis en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Minister provinciaal van de Minderbroeders Franciscanen en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Minister provinciaal binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Minister provinciaal daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Minister provinciaal.